

Asia: VN/30743/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi eräistä leikkauksista ja lääketieteellisistä toimenpiteistä sekä luonnoksista erikoissairaanhoidon keskittämisasiäsetuksen ja päivystysasetuksen muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit ehdotetusta leikkauksista ja tiettyjä lääketieteellisiä toimenpiteitä koskeva valtioneuvoston asetuksesta. Onko ehdotettu asetusta selkeä ja toimeenpantavissa, ja onko siinä huomioitu oleelliset asiat? Ellei mielestänne ole, miten sitä pitäisi muuttaa?

Ei kommentoitavaa

Kommentit erikoissairaanhoidon keskittämisasiäsetuksen 4 §:n muutosehdotuksesta (psykoterapeuttisiin ja psykososiaalisiin menetelmiin liittyvä työnjako)

Keski-Suomen Psykoterapeuttiyhdistyksen lausunto luonnoksesta, joka koskee psykoterapeuttisten ja psykososiaalisten hoitomenetelmien arviointia, osaamisen ylläpitoa ja työnjaon määrittelyä erikoissairaanhoidossa.

1. Lausuntomenettelyn avoimuus ja kattavuus

Haluamme osaltamme kiinnittää vakavaa huomiota siihen, että lausuntopyynnön otsikossa ei ole mainittu lainkaan psykoterapeuttisia tai psykososiaalisia menetelmiä, vaikka nämä ovat osa asetuksen keskeistä sisältöä. Tästä aiheutuu riski, että asiasta ei ole saatu riittävän kattavasti lausuntoja kaikilta keskeisiltä asiantuntijatahoilta.

Lisäksi lausuntopyyntöjä on lähetetty puutteellisesti: niitä ei ole kohdistettu mm. eri viitekehysten edustamille sekä viitekehukset ylittävälle psykoterapiayhdistyksille, eikä kattavasti koulutustahojen edustajille. Psykososiaaliset hoidot eivät ole mikään lääketieteen erikoisala, vaan moniammatillinen ja erityisesti ihmistieteisiin pohjautuva alue. Asiantuntijuutta olisi tullut hakea selkeästi laajemmin kuin nyt on tehty.

2. Asetusluonnoksen sisältö ja sen vaikutukset

Asetuksen 4 §:n 6 kohta ehdottaa, että yliopistolliset sairaalat ja HUS-yhtymä vastaavat psykoterapeuttisten ja psykososiaalisten menetelmien arvioinnista, osaamisen ylläpidosta ja työnjaon suunnittelusta yhteistyöalueillaan.

Ymmärrämme tarpeen valtakunnalliselle koordinaatiolle, esitämme kuitenkin vakavan huolen vallan keskittymisestä harvoille toimijoille. Keskittämiseen sisältyy riski, että palveluvalikoima ja hyväksytyt hoitomuodot rajautuvat liian kapeasti, eivätkä vastaa väestön moninaisiin tarpeisiin.

Tekeillä oleva asetus koskee koko väestöä – lapsia, nuoria, aikuisia ja ikääntyviä. Mielenterveysongelmat ovat yksi yhteiskunnan keskeisimmistä haasteista, ja niihin vastaamisessa tarvitaan siksi palvelujen ja menetelmien monimuotoisuutta. Erityisesti lasten ja nuorten osalta lyhytkestoisten terapiamuotojen korostaminen ei saa estää pidempikestoisten hoitojen harkintaa ja saatavuutta.

3. Koulutusvastuut ja osaamisen kehittäminen

Psykoterapeuttikoulutus on moniammatillinen ja monitieteinen koulutusala, jonka suunnittelu kuuluu useille eri tieteenaloille. Tämän monitieteisyyden ansiosta psykoterapia pystyy huomioimaan ihmisen kokonaisvaltaisesti: biologisesti, psykologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti.

Psykoterapeuttisten ja psykososiaalisten hoitomuotojen kehittäminen, arviointi ja koulutus eivät voi perustua pelkästään lääketieteellisten yksiköiden arvioihin tai hallintorakenteisiin. Asetuksen valmistelussa ja toimeenpanossa tulee varmistaa laajapohjainen kansallinen yhteistyö, johon osallistuvat mm. THL, Palveluvalikoimaneuvosto, koulutusorganisaatiot ja mahdollisimman laajasti myös alan järjestöt ja yhdistykset.

4. Ehdotukset asetustekstin täsmentämiseksi

Keski-Suomen Psykoterapeuttiyhdistys esittää seuraavat muutosehdotukset:

- Asetustekstiin tulee kirjata velvoite menetelmien ja palveluiden monimuotoisuuden turvaamisesta, jotta ne voivat vastata väestön erilaisiin tarpeisiin.
- Valtakunnalliseen arviointiin ja osaamisen kehittämiseen on otettava mukaan laajasti asiantuntijatahoja: psykoterapeutti- ja terapiayhdistyksiä, koulutusorganisaatioita, yliopistojen psykologian laitoksia sekä käytännön toimijoita.
- Koulutusvastuiden osalta on varmistettava yhteistyö yliopistojen ja kansallisten asiantuntijaelinten kesken, tehtäviä ei tule keskittää pelkästään yliopistosairaaloille tai HUS-yhtymälle arvioitavaksi.
- Terminologiaa on täsmennettävä: olemme samalla kannalla kuin useat muutkin lausunnon laatineet: ”psykososiaaliset menetelmät” on kattavampi käsitteenä kuin ”psykoterapeuttiset menetelmät”.

5. Yhteenveto

Kannatamme valtakunnallista yhteistyötä psykososiaalisten hoitojen vaikuttavuuden ja saatavuuden edistämisessä. Vastustamme kuitenkin liiallista keskittämistä, joka uhkaa alueellista osaamista, koulutusperustaa sekä palvelujen monimuotoisuutta ja yhdenvertaista saatavuutta.

Edellytämme, että asetusvalmistelua jatketaan laaja-alaisessa ja moniäänisessä asiantuntijayhteistyössä, joka huomioi mahdollisimman laajasti ja monipuolisesti koko kentän asiantuntemusta.

Jyväskylässä 24.6.2025

Keski-Suomen Psykoterapeuttiyhdistys ry

Kommentit muista keskittämis- ja päivystysasetuksen muutosehdotuksista

Ei kommentoitavaa

Kuhanen Carita
Keski-Suomen Psykoterapeuttiyhdistys